

גלעד חי

התפעל

פְּעָלִים זְרִים נוֹפְלִים
בֵּין בְּנֵינִים.

הַבְּנִין שְׁיִטָּה
שְׁמִיָּה.

שָׂרָשׁ הָאֲשָׁמָה: שֵׁם הַפְּעֵל.

כליה

מִכָּל אֲבָרָיו בָּחַר הָאָדָם לְמוֹסֵר אֶת הַכְּלִיָּה.

שְׁמַחְלִיפִים אוֹתָהּ

וּמַחְקוֹת פְּעֻלָּתָהּ

מְכוֹנֹת

וּכְחָלָל מְחָלָל שְׁפָלָיו שְׁבוּרִים

תִּמְצָאוּ

כֶּה

אֲבָנִים

רֵיחַ שֶׁתֵּן

וְשִׁטְפֵי דָם.

מֵאִיבָרָיו בָּחַר הָאָדָם לְמוֹסֵר

כְּלִיָּה.

ברירת שמשון

בְּשָׂרְשׁ הַבּוֹרוֹת אֵין בְּרָרָה.

אֲחִיָּה אוֹלִי

בְּבוֹר

אֲחוֹתָהּ

חוֹר קָלִיעַ מְזֶהֶם

צָלִיל מְטַבֵּעַ זֶר בְּחוּזֵי

דִּירוֹת.

עובדה

בְּהִנָּחָה שְׂאֵתָה פֶּשֶׁרֶן

בְּפִחֵי הַזֶּבֶל שְׁכַבְתָּ בּוֹגְרֵי מְתַמְטִיקָה חֲדָשָׁה

מְמַחֵי:

חֲטוּט

הַסֵּתֵר פְּנִים

חֲלָקָה לְלֹא שְׂאֵרִית

חֲשׂוֹב נִפְחֵי בְּקַבּוּקִים

אֲקִסְיוֹמוֹת עַל הַשְּׂאֵרוֹת הַנֶּפֶשׁ

וְחֲשׂוֹבֵי גֵיל

אֲנֵא

קָחוּ הַכֹּל לְחִיּוֹב

שְׁבוּ לְשִׁירַת הַתְּקִנָּה.

הנידון

שׁוֹכֵב עִם אֲבוֹתָיו

אֲחִיו

אֲחִיוֹתָיו קְרוֹבָיו מְכָרָיו וְשִׁכְנָיו

בְּנֵי אֲרָצוֹ

וְהַעוֹלָם.

הַנִּדוֹן: שְׁעוֹר הַתְּמוּתָהּ.

החופשי, אך בפועל הכל קבוע מראש. הכל נקבע בידי המנצח הגדול, והחופש הוא אשליה. הקביעה היא תוצר של סיבות פסיכולוגיות או סוציולוגיות. בפועל אין לנו כמעט יכולת ובחירה חופשית. השגרה קובעת את גורלנו מראש ומונעת מאיתנו לפתח מודעות משלנו על משמעות החיים. אנחנו מתהלכים כעיוורים וכחירשים. מרוב נגינה לא שומעים ולא חושבים על משמעות הדברים. גם אנחנו מצויים בתוך החיים ולא נעצרים לחשוב על משמעותם עבורנו.

הדובר מנסה להימלט מהזוועה - הוא זוחל לפתח הפתוח. אבל בפתח עומד שומר הסף:

"רומה היה כשאר כל שומרי פתחים, אבל מקצת משהו מאותו הדיין הזקן היה בו", המצפון שוב פועל, הוא לא יכול להתחמק ממנו. החזרה בתשובה אינה דבר פשוט - היא מקום "לוהט" כמו האמבטיה. הדיין כתב לו מכתב [על כל דרך התנהלות חייו] ובטרם יספיק הדובר להשיב לו, התעורר מהסיטוט ועמד בפתח ביתו.

בתו יוצאת להביא לו נר, זאת במשמעות כפולה: האחת להאיר לו את הדרך בלילה החשוך, השנייה - להאיר את חייו. הדובר שוב רואה את אש התנור ולא ברור לו היכן הוא נמצא. האם זאת טשאנני או אורה? כל הדמויות סביבו הן נשיות הכרוכות במוטיב אור, האש והנר. הדמות הגברית היחידה היא הדיין, האנלוגי למצפון שלו.

הדובר מלא אימה, הוא מחובר לקרקע ונפשו המדוכדכת. כולם ישנים והוא ער. האופטימיות היחידה מגולמת בכוכבים הערים יחד איתו. ולאור הכוכבים הוא רואה משהו. מה הוא רואה? זה חידת החידות.

"התזמורת", ש"י עגנון: סמוך ונראה, כך שישי, "ספר המעשים", עמ' 196-201.

הסיפור התפרסם לראשונה ב"הארץ", 25 ספטמבר, 1946 והוא ניתן להורדה ב- <http://www.schocken.co.il/>

Book

ד"ר ברכה בן שמאי -

The Oxford Centre for Hebrew and Jewish Studies
The Jewish Theological Seminary (JTS)